

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 19 juni 1950

*'s Middags te 2 uur aangevangen, Plein 2b.

Aanwezig: De Minister-President, Voorzitter, en de Ministers Van den Brink, Götzen, Joekes, Lief tinck, Mansholt, Rutten, Schokking, Stikker, Spitzen, Teulings en In 't Veld (Minister Van Maarseveen kwam later ter vergadering; Minister Van Schaik was door ziekte verhinderd aanwezig te zijn).

Tevens is aanwezig: Mr. N.S. Blom, Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken bij de behandeling van de punten 2d tot en met 4.

Jhr.Mr. A.J.M. van Nispen tot Pannerden, plv. Secretaris.

2. Ingekomen stukken en mededelingen

1. Liquidatie Marine Indonesië

Minister *Lief tinck* zegt het zeer op prijs te stellen, indien Marine een liquidatieschema zou willen ontwerpen, nu van RIS-zijde bekend is gemaakt, dat men geen prijs stelt op assistentie van de Nederlandse Marine in 1951. De Minister zou daarbij bijzonder aandacht willen vragen voor het voorkomen van kosten door het verrichten van bepaalde handelingen gedurende de resterende maanden van dit jaar. Minister *Schokking* verklaart zich bereid aan het verzoek van zijn ambtgenoot te voldoen.

3. Uniezaken

a. Het zelfbeschikkingsrecht

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat de Hoge Commissaris heeft verzocht om een indicatie in welke richting de Regering een oplossing met betrekking tot het zelfbeschikkingsrecht zoekt en met welk resultaat zij tevreden zou zijn. Hij vroeg verder op welke wijze de nota's voor de UNCI en Dr. Hatta aannemelijker gemaakt zouden kunnen worden. De Minister zou hierover met de Commissie voor Uniezaken overleg willen plegen en overweegt daarbij te gaan in de richting van een mededeling aan Dr. Hatta, dat voor de Nederlandse Regering het toekennen van een ruime mate van autonomie aan de gebieden in de nota genoemd, kan betekenen een materieel overbodig worden van volksstemmingen ten behoeve van het zelfbeschikkingsrecht; daarenboven zou de uitoefening van het externe zelfbeschikkingsrecht aan de vertegenwoordigende lichamen van deze gebieden moeten worden gegeven.

In dit verband deelt de Minister nog mede, dat er in de Ambonkwes tie door eigenmachtig optreden van militairen zo veel voet is gegeven aan anti-Nederlandse agitatie o.a. door het storten van f. 4 mln. in de kas van de z.g. Zuid-Molukkenregering. De *Minister-President* uit zijn verontwaardiging, dat steeds weer in het Indonesische beleid de plannen van de Regering door zelfstandig optreden van militairen worden doorkruist. Minister *Lief tinck* is verontrust, dat comptabel in Indonesië zo iets mogelijk blijkt en is van gevoelen, dat scherpe instructies ten behoeve van een straffe comptabele controle naar Indonesië moeten worden gezonden. Z.i. moet, gelijk hij reeds eerder heeft voorgesteld, de financiële contrôle van de Commandant van de Nederlandse Strijdkrachten overgaan op het HC. Minister *Van Maarseveen* deelt mede, op een justitieel onderzoek terzake te hebben aangedrongen. De *Minister-President* heeft zelfs overwogen of de dader niet onmiddellijk in arrest moest worden gesteld. De Minister acht het mogelijk dat een plaatselijk commandant buiten de commandant te Djakarta heeft gehandeld en is daarom niet overtuigd dat verlegging van de comptabele verantwoordelijkheid naar het Hoge Commissariaat -

aangenomen, dat dat uit het oogpunt van personeelsbezetting mogelijk zou zijn - een oplossing zou bieden ter voorkoming van soortgelijke onjuistheden in de toekomst. Minister *Van Maarseveen* meent voor een goed begrip van de Ambonkwesitie de commissie voor Uniezaken uit de Kamer bovenstaande gegevens niet geheel te kunnen onthouden.

De *Raad* besluit, dat over het comptabele toezicht overleg zal worden gepleegd tussen de Ministeries voor Uniezaken, Financiën, Oorlog en Marine.

Mr. *Blom* merkt op, dat het nieuwe voorstel van Minister Van Maarseveen er toe leidt, dat het antwoord op vraag drie van het memorandum, nl. het houden van plebiscieten, overbodig wordt. De *Minister-President* kan zich met het standpunt van Minister Van Maarseveen verenigen.

Minister *Van Maarseveen* is van gevoelen, dat hij een uitspraak van de Commissie voor Uniezaken moet vragen en dat geen afstand van het externe zelfbeschikkingsrecht kan worden gedaan buiten wijziging van de constitutionele wet in samenwerking met de Staten-Generaal. De *Minister-President* is het ook in deze met zijn ambtgenoot eens, maar meent, dat - ook bij het handhaven van de juridische aanspraken van de bevolkingen van Indonesië op het recht tot zelfbeschikking krachtens het RTC-resultaat - toch op een bepaald ogenblik praktisch kan worden besloten tot het niet meer doen van nadere stappen, omdat de wet zegt, dat de Regering de stappen moet doen, die naar haar oordeel bevorderlijk kunnen zijn aan de verwezenlijking. Minister *Van Maarseveen* is van gevoelen, dat men later nog kan overwegen welke stappen men zal zetten; eventueel kan men zich tot het Uniehof of de UNO wenden. De *Raad* besluit, dat Minister Van Maarseveen zijn nieuwe voorstel met de Commissie voor Uniezaken zal bespreken.

Minister *Van Maarseveen* deelt over de Ambonkwesitie nog mede, dat blijkbaar de Indonesische Regering vreest, dat een militaire expeditie tegen Ambon een onbevredigend verloop kan hebben en dat de z.g. blokkade niet effectief is. Dr. Hirschfeld werd aangespoord diligent te zijn in het streven naar een bevredigende oplossing. In overweging werd gegeven de RIS voor te stellen een informele missie voor Ambon aan te wijzen. Besprekingen zouden ook in Nederland plaats kunnen hebben, waarbij nog een moeilijkheid is, dat de Indonesische Regering de waarborg verlangt, dat afgevaardigden van Ambon zich in Nederland van agitatie zullen onthouden; deze waarborg kan Nederland moeilijk geven nu hier wel Indonesiërs tegen Nederland mogen ageren.

b. *Benoeming Hoge Commissaris in Indonesië*

Minister *Stikker* is nog niet in de gelegenheid geweest de heer Lamping te ontvangen. Het zal nodig zijn, dat tussen Buitenlandse Zaken, Minuor en de heer Lamping nog enige praktische punten worden besproken. De *Raad* besluit thans definitief de heer Lamping als opvolger van de heer Hirschfeld voor te dragen.

c. *Algemene Maatregel van Bestuur tot uitvoering van art. 8 van de Garantiewet Overheidspersoneel in Indonesië* (#Brief van Minister Götzen d.d. 17 Juni 1950, afd. Soc. en Ambt. Zaken nr. G 48; zie ook notulen RAVI d.d. 9 Maart 1950, punt 8, en 1 Juni 1950, punt 9.)

Nadat Minister *Lieftinck* er op heeft aangedrongen, dat bevorderd wordt, dat - b.v. door contact van de voorzitters van de verschillende kamers van het rechtsprekende orgaan - eenheid in de rechtspraak wordt bevorderd, verklaart de *Raad* zich accoord met bovengenoemd voorstel.

d. *Inlichtingen over Indonesische studenten*

Naar aanleiding van een vraag van het Indonesische Hoge Commissariaat om inlichtingen te mogen ontvangen over Indonesische studenten, verblijvende in het buitenland, meer in het bijzonder in de Oost-Europese staten, is de *Raad* van gevoelen, dat wel algemene mededelingen kunnen worden verstrekt (b.v. dat van Russische zijde aanbiedingen aan Indonesische studenten te Delft zijn gedaan) ook zal kunnen worden opgegeven, welke studenten zich achter het ijzeren

gordijn bevinden, maar over gevoelens en gedragingen van deze personen moet men zich niet uitlaten.

e. *Ambassadeurscommissie te Djakarta*

Minister *Stikker* heeft kennis genomen van hetgeen in de notulen van de vorige vergadering hieromtrent staat vermeld. De *Minister-President* zet nog eens uiteen, welke overwegingen de Raad hebben geleid tot een afwijzende conclusie. De *Raad* is van gevoelen, dat Minister *Stikker* aan de betrokken Regering zou kunnen mededelen, dat voor informeel contact op niet regelmatige tijden over een eventueel gemeenschappelijk beleid in kwesties van Z.O. Azië de Nederlandse Regering gaarne met andere landen overleg pleegt.

- - -